

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 10 juni 2015
(OR. en)

9422/1/15
REV 1

LIMITE

JAI 405
CFSP/PESC 202
COSI 60
COPS 162
ENFOPOL 129
COTER 70
SIRIS 40
FRONT 112
CATS 60
EDUC 196

NOTA

van:	EU-coördinator voor terrorismebestrijding
aan:	de Raad / de Europese Raad
Betreft:	Follow-up van de Verklaring van de leden van de Europese Raad van 12 februari 2015 betreffende terrorismebestrijding: Verslag over de uitvoering van maatregelen

In hun verklaring over terrorismebestrijding van 12 februari 2015 hebben de leden van de Europese Raad een ambitieuze agenda op basis van drie pijlers opgesteld: de veiligheid van de burgers garanderen, radicalisering voorkomen en waarden veiligstellen en samenwerken met onze internationale partners. Tevens hebben zij de Raad verzocht aan de Europese Raad in juni verslag uit te brengen over de nadere uitvoering van deze prioriteiten.

De Europese Commissie heeft sindsdien, op 28 april 2015, de Europese Veiligheidsagenda goedgekeurd, waarin terrorismebestrijding als prioriteit is aangemerkt en steun wordt uitgesproken voor een aantal van de door de staatshoofden en regeringsleiders aangewezen beleidslijnen.

De Raad Buitenlandse Zaken, voorgezeten door de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter (HV/VV), Federica Mogherini, heeft op 9 februari 2015 ambitieuze conclusies over terrorismebestrijding aangenomen met het oog op het versterken van de partnerschappen met de landen in Noord-Afrika, het Midden-Oosten, de Golf, Turkije en de landen van de Balkan.

I. DE VEILIGHEID VAN DE BURGERS GARANDEREN

De Raad JBZ (ministers van Binnenlandse Zaken) heeft tijdens zijn zitting van 12 maart 2015, overeenkomstig het voorstel van het Letse voorzitterschap, besloten zich op vier prioritaire werkterreinen te concentreren teneinde tegen juni concrete voortgang te boeken: versterkte toepassing van het Schengenkader, meer informatie-uitwisseling en operationele samenwerking, bestrijding van illegale handel in vuurwapens, en versterking van de vermogens inzake melding van internetuitingen, vooral bij Europol. Daarnaast werd ook de EU-richtlijn betreffende persoonsgegevens van passagiers (PNR) aangemerkt als prioriteit.

1. Richtlijn betreffende persoonsgegevens van passagiers

Het EP "*belooft tegen het einde van dit jaar werk te maken van de voltooiing van een EU-PNR-richtlijn*" in zijn resolutie van 11 februari 2015 over terrorismebestrijdingsmaatregelen; daarmee is de aanhoudende impasse over het voorstel doorbroken¹. Dienovereenkomstig presenteerde de rapporteur op 26 februari 2015 een herzien ontwerpverslag met 47 amendementen, waarin met name een beperkter toepassingsgebied, kortere bewaartermijnen, het opnemen van vluchten binnen de EU en de aanwijzing van een nationale toezichthouder voor gegevensbescherming worden voorgesteld. Tegen de deadline van 1 april 2015 werden nog eens 791 amendementen ingediend, waaruit bleek dat in het Parlement - ondanks de resolutie - de meningen sterk verdeeld zijn over de vraag hoe de toekomstige richtlijn betreffende persoonsgegevens van passagiers dient te luiden. Eveneens kan daaruit worden afgeleid dat in dit belangrijk dossier nog veel wetgevingswerk dient te worden verricht. De Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE) van het EP zal het voorstel op 4 juni 2015 behandelen.

¹ Het Commissievoorstel over een EU-systeem voor PNR-gegevens werd in februari 2010 ingediend. De Raad bereikte in april 2012 overeenstemming over zijn algemene oriëntatie. De EP-rapporteur bracht zijn verslag uit op 14 februari 2012, maar in de Commissie LIBE vond de stemming pas op 24 april 2013 plaats. Tijdens die stemming werd het Commissievoorstel verworpen met 30 stemmen tegen en 25 stemmen vóór. Op 12 juni 2013 stuurde de plenaire vergadering het dossier terug naar de Commissie LIBE.

In de Commissie LIBE is nog geen datum vastgesteld voor de stemming over het ontwerpverslag, op basis waarvan de EP-commissie het aan de rapporteur te verlenen onderhandelingsmandaat voor het opstarten van informele dialoogen zal bepalen. De Raad blijft vastbesloten zo snel mogelijk een akkoord te bereiken.

Europol presenteerde zijn standpunt over de wijze waarop de infrastructuur voor informatie-uitwisseling en de databases met criminele informatie van Europol de nationale bevoegde instanties kunnen helpen hun gebruik van gerichte PNR-gegevens te optimaliseren, een beter overzicht van de inlichtingen te verkrijgen en uiteindelijk de beveiligingslacunes te verhelpen die bij louter nationale systemen voor PNR-gegevens niet zouden worden aangepakt (door het leggen van verbanden en het verkrijgen van extra grensoverschrijdende informatie).

2. Versterkte toepassing van het Schengenkader

De staatshoofden en regeringsleiders verlangden "dat op personen die het recht van vrij verkeer genieten onverwijld systematische en gecoördineerde controles worden verricht aan de hand van gegevensbanken met relevante gegevens voor terrorismebestrijding op basis van gemeenschappelijke risico-indicatoren; de Commissie moet daarvoor spoedig operationele richtsnoeren opstellen".

De Raad (Justitie en Binnenlandse Zaken) besloot op 12 maart 2015 dat aan de buitengrenzen onverwijld een op risicobeoordeling gebaseerde aanpak zal worden ingevoerd, waarbij reisdocumenten en personen die uit hoofde van de Uniewetgeving het recht van vrij verkeer genieten op systematische en gecoördineerde wijze worden gecontroleerd aan de hand van relevante gegevensbanken (vooral het documentengedeelte van SIS en de databank voor gestolen of verloren reisdocumenten (SLTD)). Voorts verzocht hij de Commissie om uiterlijk in juni 2015 gemeenschappelijke risico-indicatoren te ontwikkelen ten behoeve van de risicobeoordeling door de lidstaten (zie de discussienota van het voorzitterschap in doc. 6891/15 en de notulen van de Raadszitting in doc. 7166/15). Dit impliceerde dat de lidstaten die systematische controles onverwijld dienden in te voeren, op basis van zowel de nationale risico-indicatoren als de gemeenschappelijke risico-indicatoren, zodra laatstgenoemde voorhanden zijn. De Commissie werd verzocht de bovengenoemde maatregelen op het vlak van controles van personen en reisdocumenten vóór eind mei 2015 in het Schengenhandboek op te nemen. Frontex zou de gecoördineerde uitvoering op basis van gemeenschappelijke operationele richtsnoeren ondersteunen. De lidstaten werd verzocht aan het voorzitterschap en de Commissie verslag uit te brengen over de uitvoering van de bovenbedoelde controles. De Groep grenzen zou het uitvoeringsproces beoordelen.

1) Wat betreft de intensievere controles aan de hand van relevante gegevensbanken en het vermogen van de lidstaten deze te verrichten, bracht de Commissie twee informele aanbevelingen uit², belegde zij twee deskundigenvergaderingen (de ene begin februari en de andere medio april) en stuurde zij een vragenlijst rond. Op basis van de bijdragen van de lidstaten diende de Commissie bij de Groep grenzen van 8 mei 2015 een overzicht van de door de lidstaten genomen uitvoeringsmaatregelen in, met het oog op het voorbereiden van het verslag aan de Raad JBZ van medio juni 2015. De geboekte voortgang kan als volgt worden samengevat:

Er is vooruitgang geboekt betreffende het opvoeren van het aantal controles waarbij op basis van een risicobeoordeling de relevante gegevensbanken van de politiediensten en van documenten worden bevraagd. De meeste lidstaten hebben bewustmakingsacties voor de operationele eenheden georganiseerd. Vele lidstaten hebben producten voor risicobeoordeling ontwikkeld, en sommige lidstaten meldden dat de samenwerking tussen de nationale grensdiensten en de inlichtingen-diensten is geïntensiveerd. Tussen de lidstaten bestaan verschillen op het gebied van technische aspecten en beleidsaspecten, bijvoorbeeld in verband met de vraag of tegelijkertijd het SIS en de SLTD kunnen worden geraadpleegd, of gescheiden raadpleging beschikbaar is voor reisdocumenten en personen, in verband met de reactietijd van de geraadpleegde relevante gegevensbanken en het afstemmen van nationale producten voor risicobeoordeling op buitenlandse terroristische strijders, alsmede het investeren in uitrusting.

De Commissie zal het Schengehandboek voor grenscontrole tegen juni bijwerken zodat naast de uitlegging van artikel 7, lid 2, van de Schengengrenscore ook de voorschriften voor de controles aan de Schengenbuitengrenzen worden verduidelijkt.

2) Er wordt vooruitgang geboekt met de ontwikkeling van de gemeenschappelijke risico-indicatoren. De Commissie heeft ontwerprisico-indicatoren uitgewerkt op basis van de op 26 februari 2015 door haar georganiseerde vergadering over deze kwestie en de bijdragen van de lidstaten. Europol voegde het ontwerp van gemeenschappelijke risico-indicatoren samen met de indicatorenlijst van de Werkgroep Dumas en zal de documenten regelmatig bijwerken in nauw overleg met de betrokken entiteiten. De Commissie verwacht de gemeenschappelijke risico-indicatoren vóór de zitting van de Raad (Justitie en Binnenlandse Zaken) te hebben voltooid. Frontex zal de risico-indicatoren in praktijk brengen en zorgen voor een gecoördineerde uitvoering van het systematischer controleren door de lidstaten.

² Doc. 16880/14, nader uitgewerkt in doc. 6891/15 (februari 2015).

3) De Groep Schengenaangelegenheden (SIS/Sirene) bereikte op 18 december 2014 overeenstemming over specifieke aanbevelingen die gericht zijn op een betere aanwending van het Schengeninformatiesysteem in de context van buitenlandse terroristische strijders; de tekst daarvan is opgenomen in doc. 14523/3/14 REV 3. Sommige maatregelen zijn bestemd voor de bevoegde instanties van de lidstaten, andere maatregelen dienen op Unieniveau te worden uitgevoerd.

Wat betreft de maatregelen op centraal niveau, heeft de Commissie het Sirene-handboek³ gewijzigd en een upgrade van het Schengeninformatiesysteem doorgevoerd zodat duidelijk wordt weergegeven of een voor reisdoelen gebruikt document ongeldig is en de informatie-uitwisseling over buitenlandse terroristische strijders en gevaarlijke criminelen sneller en gericht verloopt.

Het invoeren van de aan de instanties van de lidstaten gerichte aanbevelingen is aan de gang en de Groep Schengenaangelegenheden (SIS/Sirene) dient dat te volgen.

3. Het intensiveren van wetshandhaving, van uitwisseling van criminele informatie en van operationele samenwerking

Europol

De bijdragen aan het terrorismebestrijdingsanalysebestand van het "Focal Point Travellers" zijn in zowel kwaliteit als kwantiteit aanmerkelijk toegenomen. Soms mogen de partners op grond van juridische en organisatorische beperkingen geen informatie delen. Wat betreft de 'connectiviteit' worden de mogelijkheden voor een communicatiesysteem inzake terrorismebestrijding door Europol onderzocht en voorbereid. Het systeem zou worden geënt op het bestaande Siena-systeem en een rechtstreekse koppeling tot stand brengen tussen de terrorismebestrijdingseenheden in de lidstaten onderling en tussen die eenheden en Europol. Eurojust is nu een partner in het "Focal Point Travellers", terwijl het administratieve proces met betrekking tot Albanië nog loopt.

De lidstaten zijn ondertussen begonnen het Europol-informatiesysteem (EIS) te gebruiken in het kader van terrorismebestrijding. De lidstaten registreren nu de namen van personen, meer bepaald personen die zijn aangemerkt als "buitenlandse strijder". Tot nu toe hebben 14 lidstaten de stap gezet het Europol-informatiesysteem te gebruiken.

³ Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/219 van de Commissie van 29 januari 2015 tot vervanging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit 2013/115/EU tot vaststelling van het Sirene-handboek en andere uitvoeringsmaatregelen voor het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II) (PB L 44 van 18.2.2015, blz. 75).

Op 11 en 12 mei 2015 is in Rome een vergadering van de Werkgroep Dumas gehouden, die andermaal door Europol mogelijk was gemaakt in nauwe samenwerking met de Italiaanse "motor". Met deze vergadering werd de dynamiek met het netwerk van nationale contactpunten voor buitenlandse terroristische strijders op peil gehouden, aangezien het activiteitenplan "signaleringslijst" bovenaan op de agenda stond. Wat betreft het aspect "outreach" besloot de Werkgroep Dumas Noorwegen, Zwitserland, Australië, de "Customs and Border Protection" van de VS en Interpol uit te nodigen voor de volgende vergadering, die in oktober zal plaatsvinden. De indicatorenlijst van de Werkgroep Dumas werd bij het ontwerp van gemeenschappelijke risico-indicatoren gevoegd en aan de Europese Commissie voorgelegd. Besloten werd dat de Werkgroep Dumas om de vier maanden zal bijdragen aan het bijwerken van de gemeenschappelijke risico-indicatoren.

Wat betreft de operationele samenwerking zijn eind maart 2015 een tweede opleidingsronde en een oefening gehouden om het eerstereactienetwerk (FRN) te reactiveren. Het netwerk omvat nu twee of meer opgeleide deskundigen per lidstaat. In de tweede helft van 2015 zal een derde opleidingsoefening worden georganiseerd voor de overige deskundigen van de lidstaten, derde staten en derde partijen. Er zullen regelmatig waakzaamheidsoefeningen worden gehouden. Dat deskundigen uit derde landen worden opgenomen in het eerstereactienetwerk, sluit aan bij de gedachtegang van "outreach".

In maart 2015 presenteerde Europol een nota met voorstellen voor een betere uitwisseling van informatie en inlichtingen op het gebied van terrorismebestrijding in de gehele EU (doc. 7272/15), die in COSI werd besproken. Een van de voorstellen in die nota behelst het opzetten van een "**EU Counter Terrorism Centre (ECTC)**" binnen de huidige organisatorische structuur van Europol, zodat de bestaande platforms en diensten optimaal worden benut.

In de Europese Veiligheidsagenda steunt de Commissie de oprichting van een ECTC (*"ondersteunende functies van Europol versterken door zijn capaciteiten op het vlak van rechtshandhaving inzake terrorismebestrijding samen te brengen in een Europees centrum voor terrorismebestrijding"⁴ binnen Europol*).

⁴ Het centrum zou binnen het juridische mandaat van Europol functioneren en onder meer bestaan uit (1) het "Focal Point Travellers" van Europol voor buitenlandse terroristische strijders en de terroristische netwerken die daarmee verband houden, (2) de overeenkomst tussen de EU en de VS over een programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP), (3) FIU.NET, het gedecentraliseerde computernetwerk dat financiële-inlichtingeneenheden ondersteunt en in 2016 in Europol zal worden opgenomen, en (4) de huidige capaciteit van Europol inzake vuurwapens en explosieven.

In maart diende Eurojust bij COSI voorstellen in voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en met de relevante EU-agentschappen (doc. 7445/15), waarin werd onderstreept dat het belangrijk is dat de gedeelde informatie kan worden aangewend als bewijsmateriaal ten behoeve van een veroordeling. De voorstellen behelsden:

- een oproep aan de lidstaten tot het beter naleven van de verplichtingen in Besluit 2005/671/JBZ van de Raad betreffende informatie-uitwisseling en samenwerking in verband met strafbare feiten van terroristische aard en in artikel 13 van het Eurojustbesluit, vooral wat betreft de uitwisseling van informatie met Eurojust in gevallen van illegale handel in vuurwapens;
- de bereidheid van Eurojust deel te nemen aan de besprekingen over de mogelijke ontwikkeling van het Ecris (Europees Strafregisterinformatiesysteem) dat ten doel heeft de lidstaten bij te staan bij het raadplegen van informatie over de veroordelingen van onderdanen van derde landen;
- het intensiever delen van informatie door het optimaal benutten van bestaande netwerken, bv. het Adviesforum van procureurs-generaal en hoofden van het openbaar ministerie van de lidstaten van de Europese Unie (Adviesforum), de nationaal correspondenten voor terrorisme, de contactpunten van Eurojust in derde landen, het ENJO;
- een oproep aan de lidstaten tot het beter benutten van Eurojust in operationele gevallen, en specifiek van de coördinatievergaderingen en coördinatiecentra van Eurojust;
- intensievere informatie-uitwisseling tussen Eurojust en Europol;
- de toezegging van Eurojust om de operationele en strategische samenwerking met derde landen op het gebied van buitenlandse strijders verder te intensiveren, in het bijzonder door het aanhalen van de samenwerking met de VS en met de contactpunten van Eurojust in Turkije en de Westelijke Balkan; door het overwegen van uitbreiding van het netwerk van Eurojust-contactpunten in de landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika en van een strategisch seminar met die landen in 2015, waarbij de klemtoon zou liggen op justitiële samenwerking, onder meer wat betreft de problematiek van de buitenlandse terroristische strijders; door het bespreken van het plaatsen van Eurojust-verbindingsmagistraten in derde landen, met inbegrip van de rol van de verbindingsmagistraat en de criteria op basis waarvan die landen zouden worden gekozen (bijv. de noodzaak de aspecten in verband met het reizen van buitenlandse terroristische strijders aan te pakken).

Eurojust is informatie over de nationale justitiële aanpak van buitenlandse terroristische strijders blijven verzamelen en analyseren. Eind maart 2015 stuurde Eurojust in dat verband een vragenlijst rond naar alle nationale correspondenten voor terrorisme van Eurojust en naar de Eurojust-verbindingsmagistraten van Noorwegen, Zwitserland en de VS. In de vragenlijst wordt vooral gepeild naar de ontwikkeling van de wetgeving op nationaal niveau, naar de problemen en beste praktijken van het onderzoek naar en de vervolging van buitenlandse terroristische strijders, alsmede naar de rol van het gerechtelijk apparaat bij het proces van afstandneming, rehabilitatie en anti-/deradicalisering. De antwoorden op de vragenlijst zullen het uitgangspunt vormen voor een bespreking tijdens de tactische vergadering over terrorisme die Eurojust eind juni 2015 organiseert. Voorts zullen zij input vormen voor de update van het Eurojust-verslag over buitenlandse strijders dat eind 2015 wordt verwacht.

Op 5 juni 2015 presenteert Eurojust zijn bevindingen over de justitiële aanpak van het verschijnsel buitenlandse terroristische strijders aan de leden van het Adviesforum, om een gedachtewisseling tussen de hoogste vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie van de lidstaten op gang te brengen. Tijdens de conferentie "Countering Radicalisation towards Terrorism and Violent Extremism" die de Academie voor Europees Recht in Trier op 21 en 22 mei 2015 organiseerde, presenteerde Eurojust de bevindingen van zijn verslag over de buitenlandse terroristische strijders aan rechters en leden van het Openbaar Ministerie en riep het op tot een betere informatie-uitwisseling tussen de justitiële instanties van de lidstaten en Eurojust.

Eurojust trad in april 2015 toe tot het "Focal Point Travellers" van Europol en zal, waar nodig, de justitiële follow-up van de binnen het Focal Point uitgewisselde informatie faciliteren.

Strafrechtelijke respons

Het CATS hield op 15 februari 2015 een debat over de justitiële aspecten van terrorismebestrijding in het kader van de uitvoering van de verklaring van de staatshoofden en regeringsleiders en de Verklaring van Riga. Een merendeel van de delegaties was het erover eens dat het relevant is specifieke maatregelen te overwegen en de uitvoering te intensiveren, van de instrumenten die al voorhanden zijn, op de vijf in de nota van het voorzitterschap (doc. 5917/15) genoemde actieterreinen, namelijk (i) het strafbaar stellen, (ii) het voeren van doelmatige strafprocedures, (iii) het uitwisselen van informatie door en het samenwerken van de justitiële overheden, (iv) het nemen van justitiële maatregelen met het oog op het proces van afstandneming, rehabilitatie en anti-/deradicalisering en (v) het samenwerken met derde landen. Een aantal specifieke maatregelen is al opgenomen in de Europese Veiligheidsagenda.

De lidstaten wezen er herhaaldelijk op dat de haalbaarheid moet worden onderzocht van een herziening van het bestaande Kaderbesluit 2002/475/JBZ inzake terrorismebestrijding, als gewijzigd bij Kaderbesluit 2008/919/JBZ, in het licht van de voorschriften van Resolutie 2178(2014) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Volgens de Europese Veiligheidsagenda zal "de Commissie [...] in 2015 een effectbeoordeling uitvoeren met het oog op de herziening in 2016 van het kaderbesluit over terrorisme van 2008." Opgemerkt zij dat hierbij rekening zal worden gehouden met de lopende onderhandelingen over het aanvullende protocol bij het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme.

Op 21 januari 2015 stelde het Comité van Ministers van de Raad van Europa het "Committee on Foreign Terrorist Fighters and Related Issues (COD-CTE)" in met het oog op de opstelling van een ontwerp van aanvullend protocol bij het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme (CETS Nr. 196) in het licht van Resolutie 2178 van de Veiligheidsraad van de VN, waarin onder meer wordt opgeroepen tot het strafbaar stellen van reizen naar het buitenland met een terroristisch oogmerk, alsmede van de organisatie en de financiering van zulke reizen.

De Commissie presenteerde op 13 maart 2015 een aanbeveling voor een ontwerpbesluit van de Raad waarbij machtiging zou worden verleend namens de EU onderhandelingen te voeren. Na zeer intensieve onderhandelingen stelde de Raad dat besluit op 1 april 2015 vast via de schriftelijke procedure overeenkomstig artikel 12, lid 1, van het Reglement van orde van de Raad (doc. 7300/3/15 REV 3 EU RESTRICTED). De werkzaamheden zullen worden voortgezet met het oog op het ondertekenen en het sluiten van het protocol namens de EU, in afwachting van een Commissievoorstel daartoe.

Informatie over eerdere strafrechtelijke veroordelingen is een belangrijke bron voor rechtshandavingsinstanties en justitiële autoriteiten. Een snelle, eenvoudige uitwisseling van informatie over strafregisters is van essentieel belang. Tot op heden wisselen de meeste lidstaten informatie uit via het Europees strafregisterinformatiesysteem, met meer dan 100 000 boodschappen per maand, en dat aantal groeit nog verder aan. Het potentieel van Ecris wordt evenwel alleen ten volle benut voor de strafregisters van EU-onderdanen. Er bestaat nog geen efficiënt systeem van strafregisters van onderdanen van derde landen (ODL's) en staatlozen.

De Commissie bestudeert momenteel manieren om deze kwestie aan te pakken. Dit is ook een prioriteit in de Europese Veiligheidsagenda. De Commissie zal de komende weken ook onderzoeken op welke manier het best vooruitgang kan worden geboekt. Een oplossing zou kunnen bestaan in het zoeken in een index, met een hit-/no-hit-functionaliteit, hetzij gedecentraliseerd zoals het FIE-Net (Financiële-inlichtingeneenheid-net), hetzij gecentraliseerd zoals het SIS (Schengeninformatiesysteem). In het geval van een 'hit' kan de verzoekende lidstaat via Ecris contact opnemen met de lidstaat (lidstaten) die een strafregister van de betrokken persoon bijhoudt (bijhouden).

4. Bestrijding van illegale vuurwapens

Op 26 maart 2015 heeft het Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid (COSI) zich gebogen over een aantal concrete maatregelen en activiteiten, waarvan de uitvoering zal worden versneld, met name wat betreft de uitwisseling van informatie, het beperken van de toegang tot illegale vuurwapens, de ontmanteling en de neutralisatie van vuurwapens en de samenwerking met derde landen (doc. 6739/15). Er moet nu worden voortgewerkt aan de uitvoering hiervan. De lidstaten werden aangemoedigd deel te nemen aan het operationeel actieplan inzake vuurwapens en er werd overeengekomen dat de uitwisseling van informatie moet worden verbeterd, evenals de samenwerking met derde landen. Het COSI heeft deze vier werkgebieden gesteund en het belang benadrukt van een herziening van de vuurwapenrichtlijn (Richtlijn 91/477/EEG inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens, zoals gewijzigd door Richtlijn 2008/51/EG), met name om een hoog niveau van minimumnormen voor de de-activering van vuurwapens vast te stellen. Ook is nota genomen van het belang de douaneautoriteiten hierbij te betrekken en opleidingen te verstrekken, en van de specifieke uitdagingen die het internet en het darknet inhouden.

In de Europese Veiligheidsagenda heeft de Commissie aangekondigd dat zij de wetgeving inzake vuurwapens wil herzien, met voorstellen in 2016 voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling, het versterken van de traceerbaarheid, het standaardiseren van het merken en het opstellen van gemeenschappelijke normen voor het neutraliseren van vuurwapens.

De Groep douanesamenwerking heeft het bestrijden van de illegale handel in vuurwapens vanuit het oogpunt van de douane besproken, met inbegrip van samenwerking tussen de douane en de politie.

In het kader van de Groep Europese vuurwapendeskundigen (EFE), die de Groep wetshandhaving (LEWP) adviseert, heeft Nederland zich bereid verklaard, met steun van het Verenigd Koninkrijk, om de drijvende kracht te zijn achter een werkgroep getiteld "*Vuurwapenrichtlijn / juridische lacunes en gemodificeerde wapens*". Bovendien moet volgens EFE de herziening van de richtlijn nu dringend worden aangepakt.

In de Europese Veiligheidsagenda onderstreept de Commissie ook het belang van de externe dimensie van de illegale handel in vuurwapens, in het bijzonder met betrekking tot de landen van de Westelijke Balkan en de landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten.

5. Verdieping van de samenwerking tussen de veiligheidsdiensten van de lidstaten

Op initiatief van het Letse voorzitterschap hebben de veiligheidsdiensten van de lidstaten het Coreper op 16 april 2015 ingelicht over hun samenwerking, die plaatsvindt buiten de structuren van de EU.

6. Financiering van terrorisme

Op 27 januari 2015 hebben de Commissie en de Raad Ecofin een gezamenlijke verklaring aangenomen (doc. 5748/15) in het kader van de goedkeuring van het pakket ter bestrijding van het witwassen van geld (AML), waarbij het AML-pakket werd geplaatst in de context van terrorismebestrijding en het belang van verdere inspanningen werd benadrukt, zoals het versterken van de samenwerking inzake terrorismefinanciering tussen de financiële-inlichtingeneenheden (FIE) op Europees niveau en het aanpakken van terrorismefinancieringsrisico's via de supranationale risicobeoordeling van de EU.

De Raad heeft op 20 april 2015 zijn standpunt in eerste lezing aangenomen inzake nieuwe regels ter voorkoming van het witwassen van geld en het financieren van terrorisme. Het Europees Parlement, waarmee op 16 december 2014 overeenstemming is bereikt, heeft dit pakket op 20 mei 2015 goedgekeurd.

De antiwitwasrichtlijn en -verordening zullen de EU-regels tegen witwassen en terrorismefinanciering versterken en zorgen voor de nodige samenhang met de op internationaal niveau gevolgde aanpak, met name door de Financial Action Task Force (FATF). De verordening heeft in het bijzonder betrekking op de bij geldovermakingen te voegen informatie.

Op 31 maart 2015 hebben de Duitse en de Franse ministers van Financiën een gezamenlijke brief gestuurd naar de Europese Commissie, waarin zij de Commissie oproepen nieuwe initiatieven op EU-niveau te nemen met betrekking tot terrorismefinanciering, met inbegrip van een systeem voor het bevriezen van tegoeden van terroristen die in de EU zijn gevestigd en geen banden hebben met internationale terroristische organisaties (artikel 75 van het Verdrag van Lissabon), het versterken van de controle op anonieme betaalinstrumenten, een regelgevingskader ter voorkoming van contante betalingen voor kunstvoorwerpen (cultureel erfgoed), verscherpt onderzoek van de geldstromen naar gebieden met een hoog risico en een betere toegankelijkheid voor financiële-inlichtingeneenheden tot bancaire gegevens in centrale registers.

Als een reactie van de EU op het fenomeen van buitenlandse strijders in Syrië en Irak heeft het programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP) tot op heden 1 344 inlichtingen verstrekt aan 12 EU-lidstaten, die uitsluitend betrekking hadden op die dreiging. Europol verstrekt de autoriteiten van de lidstaten, vanuit zijn kennis op het gebied van terrorismebestrijding en financiële inlichtingen, analytische, strategische en operationele expertise, waaronder operationele ondersteuning ter plaatse, analytische methoden (zoals het detecteren van tendensen en patronen in verwervingsmethoden en de toeleveringsketens van terroristische groepen, controle van activa, reispatroonanalyse). Met de integratie van FIE binnen Europol in 2016 zullen de mogelijkheden voor financiële capaciteit voor terrorismebestrijding worden versterkt.

7. Richtlijn netwerk- en informatiebeveiliging

Doel van het voorstel, dat deel uitmaakt van de strategie inzake cyberbeveiliging van de Europese Unie, is te voorzien in de nodige mechanismen op nationaal en EU-niveau om de veiligheidsniveaus te verbeteren en te reageren op dreigingen van cyberaanvallen, teneinde voor een beveiligde en betrouwbare digitale omgeving in de hele EU te zorgen. In oktober en november 2014 vonden twee trialogen plaats, waarna in de afgelopen weken technische vergaderingen met het Europees Parlement zijn gehouden. Een derde dialoog vond op 30 april 2015 plaats, maar er is nog geen alomvattende oplossing gevonden voor alle vraagstukken. Politiek gezien zijn zowel het Europees Parlement als de Raad voorstander van een snel akkoord over het voorstel, aangezien beide instellingen de noodzaak de informatie- en communicatiesystemen van de EU verder te beveiligen volledig onderschrijven.

Inhoudelijk moeten er echter nog fundamentele vraagstukken worden opgelost, zoals het toepassingsgebied en het harmonisatieniveau, evenals territorialiteit en handhaving. Zoals gevraagd tijdens de dialoog heeft de Commissie op 27 mei input verstrekt over de hangpunten, en op basis daarvan hebben verdere technische vergaderingen plaatsgevonden. De volgende dialoog is nog niet gepland, maar het voorzitterschap blijft zich inspannen om in juni vooruitgang te boeken.

De cyberbeveiligingsstrategie van de EU omvat ook een reeks maatregelen die gericht zijn op het bevorderen van een eengemaakte markt voor cyberbeveiligingsproducten, het stimuleren van investeringen in onderzoek en ontwikkeling en innovatie. De ontwikkeling van een digitale eengemaakte markt is ook de belangrijkste doelstelling van de Digitale Agenda van de Commissie. Een belangrijke pijler daarvan is het versterken van het vertrouwen en de veiligheid online, waarvan de groei van de Europese economie en de ontwikkeling van een sterke digitale ondernemingssector afhankelijk zijn. De Commissie heeft op 6 mei 2015 een pakket voor de digitale eengemaakte markt voorgesteld, waarin de sterke band tussen de werking van de digitale eengemaakte markt en cyberbeveiliging wordt onderstreept. De strategie voor de digitale eengemaakte markt omvat zowel wetgevende als niet-wetgevende maatregelen en zal zich concentreren op een betere toegang tot digitale goederen en diensten in heel Europa, het scheppen van de juiste voorwaarden voor digitale netwerken en diensten, en het maximaliseren van het groeipotentieel van de digitale economie.

In de Europese Veiligheidsagenda die de Commissie op 28 april 2015 heeft gepresenteerd, gaat de prioriteit naar cybercriminaliteit, terrorisme en georganiseerde misdaad, gezien de sterke grensoverschrijdende dimensie ervan en het feit dat EU-optreden op deze gebieden daadwerkelijk het verschil kan maken. In de agenda wordt het belang benadrukt van de volledige uitvoering van de bestaande EU-wetgeving en de samenwerking met de particuliere sector en de werkzaamheden van het Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit van Europol en Eurojust. Er moeten activiteiten worden uitgevoerd voor het evalueren van de belemmeringen voor strafrechtelijk onderzoek, met name wat betreft de rechterlijke bevoegdheid en de regels inzake toegang tot bewijsmateriaal en informatie, de uitvoering van het bestaande beleid inzake cyberbeveiliging, cyberaanvallen, het versterken van cybercapaciteitsopbouw in het kader van instrumenten voor externe bijstand en het evalueren van de wetgeving inzake de bestrijding van fraude en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen.

II. RADICALISERING VOORKOMEN EN WAARDEN VEILIGSTELLEN

1. De vermogens voor melding van internetuitingen verbeteren, onder meer met de oprichting van een eenheid voor de melding van internetuitingen.

Op 12 maart 2015 is de Raad (Justitie en binnenlandse zaken) overeengekomen dat Europol, voortbouwend op het "Check-the-Web"-project, tegen 1 juli 2015 een EU-eenheid voor de melding van internetuitingen (EU IRU) zal ontwikkelen. Deze eenheid zal de volgende vier taken hebben:

- het coördineren en delen van identificatietaken ("flagging") van terroristische en gewelddadige extremistische online-inhoud met de betrokken partners,
- het snel, efficiënt en doeltreffend uitvoeren en ondersteunen van meldingen, in nauwe samenwerking met de industrie,
- het ondersteunen van bevoegde autoriteiten, door het verstrekken van strategische en operationele analyse,
- het fungeren als Europees excellentiecentrum voor al deze taken.

Europol heeft in maart 2015 een conceptnota voorgelegd aan COSI (doc. 7266/15), die verder is uitgewerkt in een blauwdruk en vervolgens is besproken op een bijeenkomst van deskundigen, georganiseerd door Europol in april 2015, met deelname van de lidstaten, de Commissie en het ambt van de coördinator voor terrorismebestrijding. Na verdere besprekingen op deskundigen-niveau, ook met de industrie, zal de EU IRU-proeffase op 1 juli 2015 van start kunnen gaan, gevolgd door de tweede fase op 1 januari 2016, waarna het op 1 juli 2016 zijn volledige operationele capaciteit zal kunnen bereiken. Dankzij deze gefaseerde aanpak kunnen gaandeweg aanpassingen worden doorgevoerd. De lidstaten moeten nationale contactpunten aanwijzen voor de EU IRU, zodat een netwerk en samenwerking tot stand kunnen worden gebracht. De diensten van de EU IRU aan de lidstaten zullen afhangen van de behoeften en vermogens van elke lidstaat.

2. Tegenverhalen

De Commissie werkt met internetbedrijven aan de oprichting van het forum. De voorbereidende werkzaamheden voor het *forum met de gemeenschap van internetproviders* vormen een aanvulling op het werk van de EU IRU. De Commissie heeft aangekondigd dat zij in het najaar van 2015 op EU-niveau een forum met IT-bedrijven zal opstarten, teneinde hen samen te brengen met rechtshandavingsinstanties en het maatschappelijk middenveld. In samenwerking met IT-bedrijven zal het forum ook peilen naar de bezorgdheid van rechtshandavingsinstanties over nieuwe encryptietechnologieën.

Het adviesteam voor strategische communicatie inzake Syrië (SSCAT) is een door België geleid project met twee onderdelen: een operationele consultancydienst die lidstaten advies moet verlenen bij het voeren van communicatiecampagnes tegen gewelddadig extremisme (CVE) en voor terrorismebestrijding (CT); en een netwerk via hetwelk vertegenwoordigers van lidstaten beste praktijken op het vlak van CVE- en CT-communicatie uitwisselen. Het project wordt gefinancierd met een subsidie van 18 maanden van de Europese Commissie. Het consultancyteam van SSCAT brengt in de eerste helft van 2015 een bezoek aan 10 lidstaten. Het SSCAT-netwerk is sinds begin 2015 twee keer samengekomen en telt momenteel meer dan 20 deelnemende lidstaten.

De Commissie heeft op 11 maart, Europese dag van de slachtoffers van terrorisme, in samenwerking met slachtofferorganisaties het jaarlijkse evenement georganiseerd waarop de slachtoffers van terrorisme een stem wordt gegeven.

Communicatie en terrorismebestrijding

Na de terroristische aanslagen in Parijs is een communicatiehub voor terrorismebestrijding geopend op het webplatform van de geïntegreerde EU-regeling politieke crisisrespons (IPCR), het belangrijkste communicatie-instrument van de IPCR. Dit forum heeft tot doel bij te dragen aan de paraatheid en de politieke respons in geval van mogelijke terroristische daden in de toekomst te bevorderen. Het maakt uitwisselingen mogelijk, en vormt een register van relevante informatie met betrekking tot het politieke besluitvormingsproces op EU-niveau en in de lidstaten (bijvoorbeeld politieke verklaringen, openbare-communicatiestrategieën, specifieke vergaderingen en evenementen, enz.). De informatie is niet gerubriceerd en wordt op vrijwillige basis gedeeld.

De communicatiehub terrorismebestrijding staat ter beschikking van de lidstaten, de voorzitter van de Europese Raad, de Commissie, de EDEO, de EU-coördinator voor terrorismebestrijding en de EU-agentschappen. Dit instrument is bedoeld om de lidstaten te assisteren, en kan verder worden ontwikkeld op basis van hun behoeften, zonder daarbij evenwel de bestaande communicatiekanalen te vervangen (met name wanneer het operationele/gerubriceerde informatie betreft).

De "Club van Venetië" (informeel netwerk van nationale directeuren communicatie van de lidstaten) zal in juni 2015 in Wenen bijeenkomen, om communicatiegerelateerde kwesties met betrekking tot het voorkomen van radicalisering te bespreken, en van gedachten te wisselen over de communicatiestrategieën en -activiteiten van de lidstaten. Er zal aandacht gaan naar het gebruik van instrumenten van nieuwe media (doeltreffendheid, betaalbaarheid, "outreach", monitoring).

3. Rehabilitatie in justitieel verband, onder meer in gevangenissen

Op 13 maart hebben de ministers van Justitie, op initiatief van het Letse voorzitterschap, dit onderwerp besproken tijdens een lunchvergadering. Commissielid Jourova is van plan samen met het Luxemburgse voorzitterschap en met de steun van de EU-coördinator voor terrorismebestrijding op 19 en 20 oktober een ministeriële conferentie te organiseren over rehabilitatie in justitieel verband, onder meer in gevangenissen. Als eerste stap heeft de Commissie op 18 mei 2015, samen met het internationaal centrum voor terrorismebestrijding (ICCT, Den Haag), een bijeenkomst van deskundigen gehouden met justitiële en penitentiaire autoriteiten en radicaliseringsdeskundigen.

De Commissie heeft de financiële instrumenten voor justitie herschikt teneinde relevante initiatieven te ondersteunen: de bestrijding van radicalisering en van terrorisme zijn toegevoegd aan de lijst van prioriteiten door middel van een wijziging van het werkprogramma voor justitie voor 2015. Commissielid Jourova heeft daartoe EUR 1,5 miljoen uitgetrokken in de oproep inzake justitiële opleiding van EUR 5,5 miljoen; in de oproep inzake justitiële samenwerking heeft zij EUR 1 miljoen gereserveerd van de totale toewijzing van EUR 3,3 miljoen. De oproep tot het indienen van voorstellen voor Europese justitiële opleiding zal in de zomer van 2015 worden bekendgemaakt, met het najaar van 2015 als uiterste datum voor indiening van voorstellen. Deze zal gericht zijn op het opleiden van beroepsbeoefenaars en op projecten ter bevordering van de uitwisseling van goede praktijken tussen actoren in onze strafrechtstelsels. Het Europees netwerk voor justitiële opleiding heeft op verzoek van de Europese Commissie zijn opleidingsprogramma aangepast en er opleidingsseminars over de bestrijding van radicalisering en van terrorisme aan toegevoegd, alsmede uitwisselingen en studiebezoeken voor openbare aanklagers in 2015 en 2016.

De Commissie zal haar jarenlange samenwerking met EuroPris en de Europese organisatie voor voorwaardelijke invrijheidstelling (CEP) verder versterken, teneinde de kwestie van rehabilitatie, met inbegrip van deradicalisering en preventie van radicalisering in gevangenissen, aan te pakken. Dit is ook een prioriteit in de Europese Veiligheidsagenda.

Het netwerk voor voorlichting over radicalisering werkt rond dit thema ook samen met rechtsbeoefenaars. Zo zal op 15 en 16 juni in Brussel een bijeenkomst van deskundigen plaatsvinden over het thema van terugkerende buitenlandse strijders, waarin ook rehabilitatie en radicalisering in gevangenissen aan bod zullen komen.

4. Initiatieven inzake onderwijs

Op 17 maart 2015 vond een informele vergadering van de ministers van Onderwijs van de EU plaats om van gedachten te wisselen over het voorkomen van radicalisering. Dit was een gezamenlijk initiatief van de Franse regering, de Europese Commissie en het Letse voorzitterschap. Tijdens deze vergadering werd een 'verklaring over de bevordering van burgerschap en de gemeenschappelijke waarden van vrijheid, tolerantie en non-discriminatie door middel van onderwijs' aangenomen, die verder geoperationaliseerd zou kunnen worden met Raadsconclusies. Op deze kwestie is teruggekomen tijdens de zitting van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport op 18 mei 2015. De Commissie is voornemens om middelen uit de financieringsprogramma's op een meer gerichte wijze te mobiliseren, teneinde deze inspanningen te ondersteunen.

Zoals is vermeld in de Europese Veiligheidsagenda, zal de Commissie van de bestrijding van radicalisering en marginalisering van jongeren en van de bevordering van inclusie een prioriteit maken met een reeks concrete maatregelen onder het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding ("ET 2020"), de Europese jeugdstrategie, het werkplan van de EU voor sport en het werkplan voor cultuur. Om deze activiteiten te ondersteunen zal de Commissie financiële middelen vrijmaken in het kader van de programma's Erasmus+ en Creatief Europa, onder meer door meer steun voor de mobiliteit van docenten en jeugdwerkers, uitwisseling van jongeren en vrijwilligerswerk, strategische partnerschappen op het gebied van onderwijs en jeugdbeleid, transnationale netwerken, platforms voor samenwerking tussen scholen, gemeenschappelijke projecten voor burgerschapsvorming en samenwerkingspartnerschappen op sportgebied. De Commissie zal ook nader onderzoek in het kader van Horizon 2020 initiëren (*met name de onderdelen 'Maatschappelijke uitdagingen' en 'Wetenschap met en voor de samenleving'*) om een beter inzicht te krijgen in de oorzaken en symptomen van radicalisering.

De Commissie zal tevens de mogelijkheden onderzoeken voor nauwere samenwerking tussen onderwijs en andere relevante gebieden, zoals cultuur, sport, werkgelegenheid, welzijn, veiligheid en andere werkkanalen voor sociale integratie.

5. Communicatiestrategieën die verdraagzaamheid, non-discriminatie, de fundamentele vrijheden, de dialoog tussen verschillende godsdiensten en gemeenschappen bevorderen

Op initiatief van het Letse voorzitterschap en Frankrijk hebben de EU-ministers van Cultuur op 11 januari 2015 een gezamenlijke verklaring uitgebracht waarin de vrijheid van meningsuiting en de artistieke vrijheid worden verdedigd.

Op initiatief van het Letse voorzitterschap heeft de Raad Algemene Zaken op 21 april 2015 een lunchbespreking gehouden over de mogelijke uitvoering en naleving van deze maatregelen, op basis van verklaringen van Frankrijk, de vicevoorzitter van de Commissie (de heer Timmermans), en de coördinator terrorismebestrijding.

De Commissie zegde toe een jaarlijks colloquium te organiseren over de stand van zaken met betrekking tot de grondrechten in de EU, teneinde de wederzijdse samenwerking en de politieke inzet voor de bevordering en bescherming van de grondrechten te verbeteren. Het eerste colloquium in oktober 2015 heeft als belangrijkste onderwerp het bevorderen van verdraagzaamheid en respect, met name het voorkomen en bestrijden van antisemitisme en islamofobie. Het zal worden voorafgegaan door raadplegingen met het maatschappelijk middenveld en belanghebbenden, waaronder twee dialogen op hoog niveau, de ene met religieuze leiders en de andere met vertegenwoordigers van niet-confessionele organisaties.

Op 8 mei 2015 heeft de Commissie haar jaarlijkse verslag over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten aangenomen, waarin erop wordt gewezen dat bij het nemen van veiligheidsmaatregelen de grondrechten volledig geëerbiedigd en bevorderd moeten worden. De Raad houdt op 23 juni 2015 een jaarlijks debat over het Handvest op basis van dit verslag.

Het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten heeft de instellingen van de EU en de lidstaten verder bijgestaan bij het inzicht verkrijgen in en het aanpakken van de problemen in verband met het vrijwaren van de grondrechten van iedereen in de EU.

6. Beroepsopleiding, kansen op werk, sociale integratie

Op initiatief van het Letse voorzitterschap heeft de Raad Werkgelegenheid en sociaal beleid (Epsco) op 9 maart conclusies aangenomen over "De ontwikkeling naar meer inclusieve arbeidsmarkten" (doc. 6182/15), waarin een reeks maatregelen wordt voorgesteld, zoals steun voor maatregelen ter verbetering van het inclusieve karakter van de arbeidsmarkten door het gebruik van financiële instrumenten, zoals het Europees Sociaal Fonds en het programma van de Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie, met nadruk op het verbeteren van de arbeidsmarktintegratie van achterstandsgroepen.

Zoals vermeld in de Europese Veiligheidsagenda, verleent het Europees Sociaal Fonds financiële steun aan de lidstaten ter bevordering van sociale inclusie, bestrijding van armoede en van alle vormen van discriminatie. Ten minste 20 % van de ESF-middelen in elke lidstaat moet worden toegewezen aan de thematische doelstelling "bevordering van sociale inclusie, bestrijding van armoede en discriminatie". In het algemeen is hiervoor veel meer dan het minimum van 20 % toegewezen. 60,54 % van de financiering uit het ESF en het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief gaat naar de volgende vijf ESF-prioriteiten: actieve insluiting, duurzame integratie van jongeren, toegang tot werk, vroegtijdig schoolverlaten en een leven lang leren.

In het kader van het Europees semester is een aantal landenspecifieke aanbevelingen gedaan die gericht zijn op de betere integratie van mensen met een migrantenachtergrond in de arbeidsmarkt.

III. SAMENWERKEN MET ONZE INTERNATIONALE PARTNERS

Prioriteit in dit kader is de uitvoering van de ambitieuze conclusies over terrorismebestrijding van de Raad Buitenlandse Zaken van 9 februari 2015, waarin de richtsnoeren van de staatshoofden en regeringsleiders met betrekking tot internationale samenwerking verder operationeel worden uitgewerkt.

1. De crisissen en conflicten aanpakken, met name in de landen van het Zuidelijk Nabuurschap, door middel van een strategische heroverweging van onze benadering

In verband met Libië is een tweede politiek kader voor crisisaanpak (PFCA) verstrekt en in april 2015 besproken door de Raad Buitenlandse Zaken. Ook aspecten in verband met terrorismebestrijding waren onderdeel van het PFCA. Voortbouwend op het PFCA en verdere ontwikkelingen zal een terrorismebestrijdingsstrategie voor Libië worden opgesteld zodra de omstandigheden ter plaatse dit mogelijk maken.

In verband met Syrië/Irak heeft de EU op 16 maart 2015 de regionale strategie van de EU voor Syrië en Irak en voor de dreiging die van ISIL/Da'esh uitgaat aangenomen en is zij momenteel bezig met de uitvoering ervan.

Met betrekking tot Jemen heeft de EU in 2013 haar goedkeuring gehecht aan een actieplan inzake terrorismebestrijding voor de Hoorn van Afrika en Jemen. De uitvoering ervan is opgeschort als gevolg van de huidige explosieve politieke situatie.

2. Nauwer samenwerken met derde landen op het gebied van veiligheidskwesties en terrorismebestrijding, in het bijzonder in het Midden-Oosten en Noord-Afrika en in de Sahel, maar ook in de Westelijke Balkan, onder meer via nieuwe projecten voor capaciteitsopbouw (bijv. grenscontroles) met partners en beter gerichte EU-bijstand

Landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika

De HV/VV, Federica Mogherini, heeft de volgende politieke prioriteiten voor de uitvoering van de conclusies van de Raad Buitenlandse Zaken bepaald: instelling van gerichte en verbeterde dialogen over beveiliging en terrorismebestrijding, actieplannen voor terrorismebestrijding, workshops over terrorismebestrijding, het plaatsen van deskundigen op het gebied van beveiliging/terrorismebestrijding bij EU-delegaties, nieuwe bilaterale projecten voor capaciteitsopbouw, strategische communicatie, het plannen van JBZ-agentschappen en -instrumenten in de landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten en een Euromediterrane ministeriële bijeenkomst over buitenlandse terroristische strijders. Er is een samenvatting van de politieke prioriteiten opgesteld en met de lidstaten gedeeld, met het oog op uitvoering. De delegaties van de EU zijn gemobiliseerd om actief bij te dragen aan de uitvoering ervan.

Door de lidstaten gedetacheerde **deskundigen op het gebied van terrorismebestrijding/beveiliging** zijn uitgekozen om te worden ingezet bij acht belangrijke EU-delegaties, en het proces is goed gevorderd en zal uiterlijk in september worden afgerond.

De samenwerking met **Tunesië en Libanon** op het gebied van terrorismebestrijding is een prioriteit geworden: de HV/VV heeft in het Associatiecomité met Tunesië overlegd over terrorismebestrijding en deelgenomen aan de mars in Tunis na de aanslag op het Bardo-museum; Donald Tusk, de voorzitter van de Europese Raad, heeft op 30 maart 2015 samen met de coördinator voor terrorismebestrijding een bezoek aan Tunesië gebracht in de nasleep van de aanslag op het Bardo-museum. De coördinator voor terrorismebestrijding heeft, vergezeld door de directeur multilaterale aangelegenheden van de EDEO, in februari 2015 een gemengde missie naar Tunesië geleid om te bepalen op welke gebieden bijstand inzake terrorismebestrijding kan worden verleend. Er is een project inzake terrorismebestrijding in voorbereiding waarmee men zo spoedig mogelijk van start wil gaan: De HV/VV heeft de Tunesische premier in mei een brief en memorandum gestuurd waarin bepaalde vormen van bijstand en samenwerking inzake terrorismebestrijding worden aangeboden, op basis waarvan thans in samenwerking met Tunesië steunmaatregelen worden ontwikkeld.

Tijdens het bezoek van de premier van Tunesië aan Brussel op 27 en 28 mei is bekend geworden wat de Tunesische standpunten zijn over dit memorandum over terrorismebestrijding, dat de basis zal vormen van een toekomstig actieplan voor terrorismebestrijding met Tunesië, en waarin wordt verklaard dat zo spoedig mogelijk - er is sprake van juni 2015 - een dialoog op het gebied van veiligheid en terrorismebestrijding tussen de EU en Tunesië moet plaatsvinden. Daarnaast staat er een project ten bedrage van EUR 25 miljoen voor de hervorming van de veiligheidssector op stapel (dit moet medio 2016 van start gaan), dat ook terrorismebestrijdingsaspecten omvat. Eurojust heeft in april 2015 aan het subcomité veiligheid en justitie met Tunesië deelgenomen en nauwere samenwerking aangeboden: een bezoek van Tunesische ambtenaren aan Eurojust, de organisatie van een seminar met landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten eind 2015/begin 2016 over justitiële samenwerking in de strijd tegen het terrorisme, en spoorde Tunesië aan om extra contactpunten aan te wijzen.

Op 23 februari 2015 is in **Libanon** een **workshop over terrorismebestrijding** gehouden, waaraan werd deelgenomen door alle betrokken diensten van Libanon, de EDEO, de Commissie, de coördinator voor terrorismebestrijding, de EU-agentschappen Europol en EPA en de lidstaten. Er werden gebieden voor capaciteitsopbouw en samenwerking vastgesteld. Op basis hiervan worden thans een actieplan voor terrorismebestrijding en een capaciteitsopbouwproject uitgewerkt.

Op 23 juni vindt in Ankara met **Turkije** een **workshop terrorismebestrijding** plaats.

Gerichte en verbeterde dialogen over beveiliging en terrorismebestrijding met Marokko en Libanon zullen zo spoedig mogelijk plaatsvinden.

Vooruitgang is eveneens geboekt met **projecten voor capaciteitsopbouw, met name op het gebied van crisisrespons**:

Het PVC heeft op 5 mei 2015 een project voor de **preventie van radicalisering in Jordanië** goedgekeurd (korte termijn, EUR 10 miljoen uit het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede). Het project zal de Jordaanse autoriteiten helpen bij de ontwikkeling en uitvoering van een preventiestrategie en -beleid, en zal ook steun verlenen aan maatschappelijke organisaties die actief zijn op dit gebied. Het project zal na de zomer van start gaan.

Eveneens op 5 mei 2015 werd een project voor het verminderen van sociale spanningen en het voorkomen van radicalisering in **Libanon** (korte termijn, EUR 2,5 miljoen uit het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede) door het PVC goedgekeurd. Het project is gericht op het voorkomen van conflicten tussen vluchtelingen en hun gastgemeenschappen. Het zal steun verlenen voor gemeentelijke financiële en operationele capaciteit en sociale diensten, en voor lokale mediacampagnes ter bevordering van de vrede. Het project zal ook voorzien in capaciteitsopbouw en opleidings- en bijstandsactiviteiten om religieuze instellingen meer capaciteit te geven om gewelddadig extremisme te bestrijden.

Een project capaciteitsopbouw voor terrorismebestrijding in **Irak** is in februari door het PVC goedgekeurd en gaat eveneens na de zomer van start (korte termijn, EUR 3,5 miljoen uit het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede). Het zal Irak, met name in samenwerking met de nationale veiligheidsadviseur, bijstaan om de informatie-uitwisseling te verbeteren, een brede strategie voor terrorismebestrijding te ontwikkelen en uit te voeren waarbij de mensenrechten geëerbiedigd worden, en te werken aan de preventie van radicalisering en de strafrechtelijke aanpak van terrorisme.

Het PVC heeft in februari een project goedgekeurd dat door de **Europese Politieacademie (EPA)** zal worden uitgevoerd en na de zomer van start gaat (korte termijn, EUR 2,5 miljoen uit het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede). EPA organiseert uitwisselingen met tegenhangers uit de lidstaten van de EU, studiebezoeken aan lidstaten, EU-agentschappen en -instellingen, en opleidingen op maat voor ambtenaren terrorismebestrijding uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

Een **project voor strategische communicatie** voor de landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika waarin de belangstellende landen advies krijgen om het verhaal van Da'esh effectief te ontkrachten is in februari door het PVC goedgekeurd (korte termijn, EUR 3,3 miljoen uit het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede). De onderhandelingen met de uitvoerende partners zijn aan de gang.

Een project ten behoeve van de landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika, de Balkan en Turkije voor de **toepassing van Resolutie 2178** (strafrechtelijke en politieke aspecten in verband met buitenlandse terroristische strijders), uitgevoerd door het UNODC, is in april 2015 door de Commissie goedgekeurd (EUR 5 miljoen uit het Europees nabuurschapsinstrument (ENI)) en zal in juni van start gaan. Het officiële startsein is reeds gegeven.

Een project ter ondersteuning van de **Maghreb- en de Sahellanden** betreffende de **preventie van radicalisering** (samenwerking met het maatschappelijk middenveld) is door de Commissie goedgekeurd (EUR 5 miljoen uit het ENI) en zal worden uitgevoerd door het UNICRI, te beginnen in juni 2015.

In het kader van het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (korte termijn, crisissituaties) is gestart met een project **inzake de preventie van radicalisering en gewelddadig extremisme in de Sahel/Maghreb** (en Nigeria, Kameroen en de Centraal-Afrikaanse Republiek), getiteld "Programme de prévention régionale de l'extrémisme violent de l'Union européenne — PPREV-UE", waarbij praktijkgerichte research, advies en opleiding/begeleiding worden geboden ten behoeve van besluitvormers op alle niveaus in de betreffende landen (regeringen, plaatselijke overheden, maatschappelijk middenveld, internationale organisaties en andere donoren, met inbegrip van de Europese Unie (EU-delegaties) en haar lidstaten (EUR 1,675 miljoen)).

Uit hoofde van het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (lange termijn) zijn, in samenwerking met het **International Institute for Justice and the Rule of Law in Malta**, twee projecten voor de landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten gestart in het kader van het mondiaal forum inzake terrorismebestrijding: parlementsleden en rechters bij het Hooggerechtshof krijgen de gelegenheid aan uitwisseling te doen met hun evenknieën uit Europa en meer kennis te vergaren over berechting, wetgeving en toezicht op het gebied van terrorismebestrijding waarbij de mensenrechten geëerbiedigd worden. De voorbereiding van het project terrorismebestrijding in landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika (lange termijn, EUR 14 miljoen) in het kader van het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede, werd voortgezet.

Het project "**Supporting rule of law compliant investigations and prosecutions in the Maghreb region**" (EUR 3 miljoen) dat wordt uitgevoerd door het UNODC in samenwerking met UNCTED, ging in maart 2014 van start: doel is de capaciteit van de met strafrechtspleging en rechtshandhaving belaste ambtenaren om terroristische zaken effectief te onderzoeken, vervolgen en berechten te vergroten, met volledige eerbiediging van de mensenrechten. Het project heeft betrekking op Marokko, Algerije, Tunesië en Libië. Mauritanië neemt deel op regionaal niveau. Een nationale workshop voor Tunesië vond in januari 2015 in Tunis plaats, en had betrekking op het gebruik van bijzondere opsporingstechnieken ter bestrijding van het terrorisme, met inachtneming van de rechtsstaat en de mensenrechten. Een regionaal evenement vond plaats in Rome in de Senaat, van 25 tot en met 27 februari 2015, betreffende het toezicht van de parlementsleden op politie- en veiligheidsdiensten, in samenwerking met het International Institute for Justice, het uitvoerend directoraat van het Comité terrorismebestrijding van de VN (UNCTED) en de Parlementaire Vergadering van het Middellandse Zeegebied. Een nationaal seminar over "Uitdagingen en goede praktijken voor de berechting van terrorismezaken" vond van 4 tot en met 6 maart 2015 plaats in Rabat. Een nationale workshop over "versterking van de wettelijke en institutionele maatregelen ter ondersteuning van slachtoffers van terrorisme" wordt van 12 tot en met 14 mei 2015 gehouden in Tunis.

In het kader van het Europese nabuurschapsinstrument is **Euromed Police IV** goedgekeurd (EUR 4,8 miljoen): het wordt uiterlijk eind 2015 gelanceerd en vanaf 2016 uitgevoerd in nauwe samenwerking met Interpol, EPA en Europol. Terrorismen en georganiseerde criminaliteit zullen vermoedelijk topprioriteiten zijn in het nieuwe project dat gericht is op de ontwikkeling van een Euromediterrane strategie voor samenwerking om de veiligheid van de burgers te vergroten, de strategische en operationele samenwerking te versterken en aangepaste opleiding en capaciteitsopbouw op maat te verstrekken op prioritaire gebieden.

De coördinator voor terrorismebestrijding werkt aan een document ter bevordering van een strategisch debat over het extern meer **inzetten van JBZ-instrumenten, met inbegrip van de JBZ-agentschappen**, met name in de landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten, en over het creëren van kanalen voor informatie-uitwisseling.

De **derde Euromediterrane vergadering over buitenlandse terroristische strijders** is in voorbereiding en staat gepland voor de tweede helft van september in Bagdad.

De EU-delegaties en de bevoegde diensten van de EDEO en de Commissie zijn door de HV/VV verzocht de bestaande en toekomstige programmering van EU-projecten te herzien, en waar mogelijk en passend, terrorismebestrijding daarin te integreren, bijvoorbeeld in het kader van de projecten in verband met de rechtsstaat, de hervorming van de veiligheidssector, politie, justitie, gevangeniswezen en grenzen, maar ook met betrekking tot projecten inzake preventie van radicalisering van groepen in het maatschappelijk middenveld, jeugd, onderwijs en media.

Een workshop op hoog niveau over terrorismefinanciering met de **Samenwerkingsraad van de Golf** vond op 22 april 2015 in Bahrein plaats. De EDEO organiseerde samen met de VS in februari 2015 een **bijeenkomst van deskundigen op het gebied van financiering ter bestrijding van ISIL**, met deelname van de lidstaten en de instellingen en agentschappen van de EU (coördinator voor terrorismebestrijding, Europol, EPA), Australië, Canada, IJsland, Japan, Noorwegen, Zwitserland, de VS, de VN en de Raad van Europa.

Westelijke Balkan

In de eerste helft van 2015 vonden drie informele bijeenkomsten over terrorismebestrijding in de Westelijke Balkan (WBCT) plaats. De bijeenkomsten dienden ter inventarisatie van de bestaande initiatieven van de EU op het gebied van terrorismebestrijding en de bilaterale activiteiten van de lidstaten, en tot stroomlijning van de samenwerking. De Commissie steunt dit proces en stemde in met de financiering van kernprioriteiten die de groep nu zal uitwerken om de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding met deze belangrijke regio op te voeren.

Oostenrijk heeft op 20 maart 2015 een ministeriële conferentie georganiseerd met de landen van de Westelijke Balkan, het Commissielid voor Binnenlandse Zaken, de EU-coördinator voor terrorismebestrijding, waar een verklaring werd aangenomen waarin ideeën voor samenwerking met de landen van de Westelijke Balkan worden ontwikkeld die de driedelige benadering bepleiten (vormen - voorkomen - reageren) voor een beter samenleven in vrijheid en veiligheid, op basis van de grondrechten en fundamentele waarden, en om gewelddadig extremisme gezamenlijk aan te pakken. Bijzondere nadruk werd gelegd op de ontwikkeling van communicatiestrategieën die verdraagzaamheid en respect, non-discriminatie, fundamentele vrijheden en solidariteit bevorderen, en de interculturele dialoog met en in de landen van de Westelijke Balkan versterken.

3. Op internationaal niveau continu en op gecoördineerde wijze samenwerken met de VN en het mondiaal forum terrorismebestrijding (GCTF) alsook met relevante regionale initiatieven

De HV/VV en de coördinator voor terrorismebestrijding hebben deelgenomen aan de top en de ministeriële bijeenkomst over de bestrijding van gewelddadig extremisme, die in februari 2015 werd georganiseerd door president Obama en VS-minister van Buitenlandse Zaken Kerry. De EU is betrokken bij de follow-up van de top en de voorbereiding van de tweede top in september, in de marge van de Algemene Vergadering van de VN.

De EU is lid van de anti-ISIL-coalitie en nam deel aan vergaderingen van de anti-ISIL-coalitie en haar werkgroepen.

De EU is volwaardig lid van het GCTF, nam deel aan de coördinatiecommissie van het GCTF, de plenaire vergaderingen en de relevante workshops, en blijft samen met Turkije covoorzitter van de GCTF-werkgroep voor de Hoorn van Afrika. De EU en Turkije hebben de vierde plenaire vergadering en de tentoonstelling van de werkgroep voor de Hoorn van Afrika in maart 2015 in Kampala georganiseerd.

4. Een dialoog aangaan met andere culturen en beschavingen om samen de fundamentele vrijheden te bevorderen

Onder leiding van de HV/VV gaat de EU na of relevante culturele en andere dialogen kunnen worden ingesteld. Onder aanvoering van de HV/VV verzocht de delegaties van de EU in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, de Golf en Turkije frequenter uitwisselingen over inlichtingen op te zetten en bredere thematische dialogen over de oorzaken en verschijningsvormen van terrorisme en radicalisering in onze samenlevingen, alsmede publieke evenementen over thema's in verband met waarden en grondrechten, waaronder de vrijheid van meningsuiting en verdraagzaamheid, te bevorderen.

Thans wordt een **taskforce strategische communicatie** ingesteld, waaraan wordt deelgenomen door de EDEO, met inbegrip van de EU-delegaties, de coördinator voor terrorismebestrijding, de Commissie en het adviesteam voor strategische communicatie inzake Syrië, om de communicatie van de EU in landen van Noord-Afrika en het Midden-Oosten te verbeteren.